

Jak si představuješ, že budeš dál žít

Tatjana Gromača

Mluvit s řidičem je zakázáno

Potkal jsem dívku.
Mohla mít kolem dvaceti.
Hubená.
Řídil jsem,
a jako by to trvalo hodiny.
Nekonečná pole slunečnic,
která neměla v úmyslu přestat.
Její žluté mokré oči.
Opravdu se zdálo, že má žluté oči.
Nemluvila.
Řekl jsem si,
tohle se mi určitě zdá.
Všechny ty slunečnice, které se táhnou až k nebi,
to není skutečnost.
Viděl jsem to jenom v nějakém televizním pořadu
o nějakém praštěném chlápku, který si uřízl ucho.

Hubená promluvila.
Tady budu vystupovat.
Napadlo mě, že bych ji mohl políbit.
Natáhl jsem ruku, abych ji přitáhl k sobě,
ale pak jsem nějak nemohl,
tak jsem udělal nějaký pohyb tou nataženou rukou,
nějaké směšné zamávání.
Troubo, co je ti po té ženské,
že jí máváš,
říkal jsem si po chvíli a přitom si prohlížel
její odraz,
jak se zmenšuje na stojanu zpětného zrcátka
a tone v moři slunečnic.

Nejdůležitější je zachovat klid

Když jsem šla po ulici,
viděla jsem chlápka, jak vystupuje z auta
s revolverem v ruce.
Strčil ho do kapsy od tepláků.
Právě v tom okamžiku
si všiml, že ho pozoruju.
Nevraživě se na mě podíval,
jako: *tebe taky zabiju, čubko.*
Rychle jsem uhnula pohledem.
Budu dělat, jako že jsem viděla kytku,
a ne opravdovou pistoli.
Nejdůležitější je zachovat klid.

V následující chvíli mi bylo všechno jedno.
Čekala jsem, že mi kulka vletí do zad.
Jako když mě něco zasvědí
a ona mě jenom poškrábe.
Dívala jsem se na měsíc nahoře na obloze.
Byl úplněk.
Umřít v tuhle chvíli by bylo úplně ok.
Fakt jsem se cítila, jako bych všechno v životě
uzavřela.
Tak vyrovnaně, vykoupaně a s vyčištěnými zuby,
jako před spaním.

Lidi vynášeli televize a starý nábytek před domy.
Byla to skutečná invaze zpocených chlápků
v tílkách a nazouvákách,
kteří mlčky pokládají na trávník
všechno to zrezivělé pocínované železo, chromovaný hliník
a ostatní věci.

Vypadalo to,
jako že se i oni smířili se svými životy.
Už jenom vyhodit odpadky z bytů
a pak může přijít chlápek s revolverem v teplákách
a všechny je popořadě odprásknout.

Možná, že borec rozposlal dopisy
domovním radám
Zabívám po domech.
Před smrtí je nutno vyklidit z bytu starý nábytek.

Tamhle vzadu,
u druhého bloku věžáků
si děcka hrají na schovávanou.
Ani netuší, že za mnou
jde strejda s pistolkou v kalhotách.
Máš radši Martinu nebo Mirelu?

zeptala se jedna holka druhé,
když se utíkaly schovat.
Neslyšela jsem, co jí ta druhá odpověděla.

Divím se tomu všemu

Když jsem se včera večer chystal vyrazit s kámošema na pivo,
fotr zase začal prudit,
že jsem už rok neudělal ani jednu zkoušku,
že žiju jak ožralej dobytek,
parazit a prase.

Matka odjela na nákupy do Grazu
a bylo jasné, že fotr je na nervy,
protože na oběd neměl nic teplýho.

Divný je, že jsem zůstal v klidu,
jako bych s tím fakt souhlasil
a můžu to ke všemu celý i písemně potvrdit
vlastnoručním podpisem.

Možná je to tím, že jsem si před očima promít film,
jako že můj fotr je mega padouch
a já jsem, no, poctivec skrz naskrz,
který mu parádně frajersky vypaluje jednu pod oko
a dvě nad něj.
Přitom, jak se potácí, mu pěna stříká od úst
a pak pomalu padá
jako ve zpomalených záběrech
na naše modré linoleum na chodbě.

Věřím, že to není konec filmu
a že by se z toho dal udělat dobrej horor,
ale tehdy se mě fotr dramaticky zeptal,
jak si představuju, že budu dál žít,
a film skončil.
Nevím, jak mě to napadlo,
ale řekl jsem jen,
když jsem se shýbal a obouval
Takhle hezky, hele:
obuješ si levou tenisku,
obuješ si pravou tenisku,
otevřeš dveře
a vyjdeš ven.

Když to pak sestra vykládala kámoškám
na kávě U Rychlýho,
z jejich pohledů jsem pochopil,
mlátil jsem zrovna v rohu do hracího automatu,
že jsem z toho vyšel jako větší frajer,
než kdybych ho fakt knokautoval.

Uvnitř

„Duše je Coca-Cola, v níž pluje tělo.“
D. Albahari

Jsem v podstatě v pohodě.
Chci říct, tak nějak to jde,
zdraví, práce, co já vím.
Dokonce i láska, řečeno těmi,
pojmy z horoskopů.
Ale neuběhne ani chvilka
a uvnitř, v prsou začínám cítit
ten hnusný tlak,
jak to tlačí shora,
jako by na mě někdo ve spánku spustil
těžký kámen na kyselení zelí.

Jasně to cítím, moje duše je hlávka zelí
a ten kámen ji tlačí,
aby se zhroutila,
aby se zbláznila
z vlastní kyselosti.

To se samozřejmě neobejde bez zpropadeného deště, mlhy,
a šedých barabizen,
do nichž vchází lidé s netečností v očích
a přesnými, chirurgickými pohyby
krotitelů lvů
vytahují ze svých lesklých kabelek, aktovek, batohů
velké kožené biče.

Je třeba pořádně zmlátit kachličky v koupelně,
regál s vitrínou, falešným porcelánem a křišťálem,
lustry, postele, dřez, nástěnné talíře a tapisérie.

Je třeba pobít všechny ty hnidy
a otevřít mříže zvířeti,
které musí
ven.

Byl to krásný pohřeb

Říká moje matka
a sedá si na schody.
Natahuje přitom nohy směrem k nám, svým dětem,
abychom jí vyzuli kozačky.
Má velké břicho,
které jí překáží při shýbání,
a celá se třese,
protože se jí chce na WC.

Když říká *byl to krásný pohřeb*,
znamená to,
že podle ní
je hodně pohřbů,
které nejsou ani bůhvíco.
Které proběhly bez povšimnutí.

Závidím jí. Ona se nebojí smrti.
Nosní dírky se jí pravidelně rozšiřují a stahují,
když statečně kráčí pohřebním průvodem
a hledá v kapse svého zimního kabátu
papírové kapesníky,
které si nachystala
speciálně pro tuto příležitost.
Pro tento krásný pohřeb.

Ten chlápek nám připadá odporný

Ten chlápek, co prochází ulicí,
nám připadá odporný.
Černý šátek na hlavě
uvázaný na piráta
a sluneční brýle.
Kožené kalhoty a hýždě, které se houpají,
půlky, jejichž nadvláda se střídá
v pravidelných intervalech.

Díváme se na něj a říkáme
heleď na toho odporného chlápka.

Nic nám neudělal.
Nic o něm nevíme.
Neumíme to vysvětlit.
Jednoduše,
ten chlápek je odporný.

Oheň v noci

Všimni si, jak trávíme večer:
ty sedíš na zahradní rozkládací stoličce
s velkým květinovým vzorkem
v oranžové barvě.
Když se v ní rozvalujeme,
představujeme si, že je to křeslo.

Občas, když zvedáš hlavu od knihy
pronášíš věty jako
oheň je chemický proces hoření
nebo *požár se likviduje hašením nebo ochlazováním.*

To je všechno,
protože máš práci, která vyžaduje,
abys udělal zkoušku z požární ochrany.

Já sedím na radiátoru, u okna
a civím do světla na mostě.
Kapky vody létají
pokaždé, když se kolem přežene auto.
Něco jako občasný vodopád
nebo postřikovače v parku,
ve kterém už nejsou
ani teplouši
ani noční chodci se psy.

V naší čtvrti
už ženy nesuší prádlo na balkonech.
V našem domě
teprve začali topit.

Už jenom pár dní
a posune se čas.
Už jenom pár vět
a lehneme si do postele.

Za sklem

Je hezký den a ty vycházíš z kadeřnictví
čerstvě ostříhaná.
Pohltil tě jeden z těch
postsyndromů,
kdy člověk sám sobě nemůže na 100 % zaručit,
že jít ke kadeřníkovi
bylo moudré rozhodnutí.

Je pozdě odpoledne
a sídliště je plné mladých maminek,
které tlačí kočárky s malými miminy
a vyměňují si rady ohledně výživy
a pravidelného trávení.

Procházíš napříč parkem mezi bloky budov.
Možná později vejdeš do toho obchodu „Bonboniéra“
a řekneš těm paním v růžových pláštích,
které voní po bonbonech a čokoládových pralínkách,
o špalík marcipánu.

Ted' se zastavuješ u nějaké dodávky
a chceš si v jejím zpětném zrcátku
prohlédnout svůj účes
a právě když jsi přitiskla tvář na boční sklo,
tvoje oči se setkávají

s očima nějakého člověka,
který sedí uvnitř
a vidí tě takovou, jaká jsi v tom okamžiku:
osoba, která přesně neví, co dělá
ani co bude dělat pak.

Zeměpis

Můj muž je někde v jakémsi městě.
Myslím na něj, jezdí na kole,
prodává noviny, zkouší, jestli je jídlo dostatečně slané,
chodí na velkou stranu, opíjí se v nějaké hospodě.

Já jsem tady v tomhle jiném
a život je tu asi jinačí než v tamtom.
Nejspíš proto, aspoň si to myslím, že
jiné město znamená jiný život.

Stojím tady a dívám se,
řezníci trčí v docích svých obchodů.
Zaklínili své hlavy jako kotvy
mezi ty telecí a ovčí.
Uvázli v těch výlohách
v krvavých zástěrách plných much,
na kterých se líhnou nová pokolení.

Kdyby je někdo spustil na vodu a proud je zanesl
do nějakého jiného města,
nikdo v tom městě by si ani nevšiml,
že se tam objevili noví řezníci.

Ano, to je ono,
řezníci, prodejny, výlohy,
najdeš je na všech zeměpisných šířkách.
Lásku
můžeš spatřit
pouze v jednom průsečíku
poledníků a rovnoběžek.
Na to místo, to myslím vážně,
je třeba jít.

Praštění poštáči vycházejí do města

Jsou divocí, táhnou svoje žluté plátěné
tašky,
až se za nimi kouří.
V hlavním městě na hlavním nádraží vycházejí
z hlavní
pošty
a cestují hlavním číslem šest na hlavní náměstí.

Nestydí se a na celé kolo vtipkují.
Lidi mají špatnou náladu, ale praštění poštáci kašlou na existenciální
depky.
Všechno je v jejich rukou a praštění poštáci to dobře
vědí.
Když uhánějí městem, zůstávají po nich žluté poštovní
skvrny na
šedém asfaltu,
znamení, že tu byli.

Z chorvatštiny přeložil Jiří Hrabal.

Tatjana Gromača (1971) – chorvatská básnířka, prozaička a novinářka. Na Filozofické fakultě v Záhřebu vystudovala filozofii a komparatistiku. Začátkem letošního roku přešla z významného splitského kulturně-politického týdeníku *Feral Tribune*, který nedlouho po jejím odchodu zanikl, do rijeckého deníku *Novi list*. Výše přeložené verše pocházejí z Gromačina básnického debutu *Něco není v pořádku? (Nešto nije u redu?, Zagreb 2000)*, který se stal fenoménem chorvatské poezie posledních dvou desetiletí. Náklad sbírky byl okamžitě rozprodán, rychle z knihkupeckých pultů zmizelo i druhé vydání; nyní se připravuje vydání třetí. Kniha byla přeložena i do několika cizích jazyků; české vydání chystá na letošní rok nakladatelství Periplum. Tatjana Gromača je také autorkou fragmentárního románu *Crnac* (Zagreb 2004, česky bude publikováno v r. 2009 rovněž v nakladatelství Periplum) a knihy reportážních povídek *Bijele vrane* (2005). K vydání se v současné době připravují její druhá básnická kniha a kniha povídek.